

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Vår dato: 14. november 2012

Høring av rapporten "En kunnskapsbasert kulturpolitikk" fra Kulturdepartementets eksterne FoU-utval

Vi viser til høringsbrev av 15.08.12 og takker for muligheten til å avgi høringssvar. I vårt høringssvar vil vi primært fokusere på det første av problemstillingene departementet inviterer høringsinstansene om å vurdere, nemlig behovet for utvikling av kunnskap og forskning innen kultursektoren.

Kirkeakademibevegelsen er en frivillig, tverrkirkelig og selvstendig bevegelse som arbeider i skjæringspunktet mellom kirke, kultur og samfunn.

Bevegelsen arbeider for

- økt vekt på kirken som kulturarena og som et sted for kulturopplevelse
- styrke kirken som medaktør i samspill med kunstnere
- økt dialog mellom ulike grupper mennesker, herunder også religionsdialog
- å skape møteplasser for fordypning og meningsbrytning

Bevegelsen har eksistert i 55 år, og har i dag 62 medlemsakademier rundt om i landet. NKA er ikke en organisasjon innen Den norske kirke. Organisasjonen finansieres over Kulturrådets budsjett.

NKA vil innledningsvis uttrykke sterk støtte til målet om å øke kunnskapsutviklingen innen kulturfeltet, og at dette er et nødvendig grunnlag for at Kulturdepartementet skal kunne ivareta sitt sektoransvar. I dette perspektivet vil NKA også støtte forslaget om å opprette et forskningssenter for kultursektorforskning. Dette er et ambisiøst, tydelig og nødvendig tiltak for å styrke kunst- og kulturvernarbeidet i Norge.

NKA forutsetter at når det gjelder frivillighet, vil det være naturlig at aksjonsforskning faller inn under utvalgets forskningsbegrep.

I dette perspektivet vil vi peke på aktuelle **kunnskapsbehov**:

1. Forskingen på dette feltet må naturlig nok ivareta Kulturdepartementets sektoransvar, men en må være seg bevisst at forskningen også skal ivareta kunnskapsbehov definert av frivillige, organisasjoner, kunstnere,

kulturarbeidere og innen idretten. En må sikre at kunnskapsbehovet ikke bare rettes inn mot å undersøke effekten av den politikk som føres på området.

2. Kunnskapsproduksjonen må kunne dokumentere kunstens betydning for den enkelte og for samfunnet, og samtidig utvise varsomhet med å tenke instrumentelt om kunsten.
3. NKA mener det er et betydelig behov for kunnskap om kulturpolitikkenes betydning for mangfoldsamfunnet. Ikke minst har tiden etter 22. juli vist behovet for å møtes på nye arenaer. I denne sammenheng vil vi spesielt trekke frem erfaringene vi har gjort med tanke på religionsdialog og kunst og kultur. På hvilken måte bidrar kunsten til å etablere et annet rom for religionsdialog enn politikkenes eller dogmatikken. Kan kunsten bygge broer mellom mennesker? Hvilken betydning har det å møtes i kunstens språk, for at reelle møter og dialog skal kunne finne sted? Kan en legge til rette for religionsdialog gjennom kunstopplevelser?
4. NKA mener det er behov for å forske mer på utviklingen i den frivillige innsatsen på kulturfeltet. Vårt nettverk er forankret i det man vil kalle «amatører» og de frivillige sitt engasjement på kulturfeltet. I arbeidet med våre egne strategier, har vi blant annet sett på Håkon Lorezens analyser av utviklingstrekk i det frivillige samfunnet. (*Fellesskapets fundament*, 2004). Lorentzen peker her på at fagfolks inntog ofte fører til amatørernes utmarsj. I Kirkeakademiene har vi gjort erfaringer med frivilliges innsats innen sektoroverskridende arbeid. Men også vi ser tendenser til økt behov for profesjonalisering. Vi mener derfor det er behov for å undersøke samspillet mellom frivillig innsats og profesjonalisering, særlig på kulturfeltet. Vår erfaring tilsier at de lokalt og frivillig baserte aktør- og arrangørnettverk, har en betydelig innsikt og kompetanse. Hvilken verdi har dette i samspill med profesjonaliseringen og hvordan kan den involveres i et konstruktivt dynamisk samspill? Ikke minst i tråd med det politiske målet om å støtte aktivt opp under utviklingen av levende sivilsamfunn, bør en lytte aktivt til hvilke kunnskapsbehov som formuleres av de frivillige og av organisasjoner som representerer dem.
5. NKA foreslår at det forskes på kunstens og kulturens forandrende kraft, for eksempel innad i en organisasjon. Vi bidrar gjerne med et eksempel: Selv om NKA altså ikke er en del av Den norske kirke, ble organisasjonen i 2003 bedt om å utforme en kulturmelding for kirken. Meldingen *Kunsten å være kyrkje. Om kirke, kunst og kultur*, ble levert i 2005. (Oslo: Verbum, 2005). Denne meldingen har ført til forpliktende vedtak på feltene kultur og kirke. Det er ansatt regionale kulturrådgivere, og det er innledet en betydelig satsning på kunst og kultur. Kirken er blitt en vesentlig aktør på kulturfeltet, og kirken er blant annet en viktig oppdragsgiver for mange kunstnere, og oppdragene involverer blant annet visuell kunst, musikk, dans, kunsthåndverk, arkitektur og ordkunst. Man har satset strategisk og systematisk på å holde sammen amatørbasert virksomhet og kunstnerlig kvalitet. NKA mener at denne satsningen og åpenheten for å la kunsten prege kirken får konsekvenser for forståelse av både kunsten og religionen, men mener det er behov for

forskning innen dette temaet. Også kunst- og kulturlivet i andre kirkesamfunn og i andre tros- og livssynssamfunn har utviklet seg de senere årene og vil trenge tilsvarende forskning. På bakgrunn av de omfattende endringer og den økende satsning på kunst og kultur i kirken; hvordan har dette bidratt til å endre kirken som organisasjon? Endrer det dens selvforståelse, oppslutning, uttrykk og strategi? Bidrar kunst og kultur til å gjøre et trossamfunn mer tilgjengelig?

6. Forskningsrapporten *Kultur i kirken (KIFO 2011)* viser at kirken er den kulturarena i Norge som har økt mest de siste fem årene. Kirkene er den type bygning som benyttes nest oftest til kulturformål, ikke minst fordi de fungerer som kulturhus i mange lokalsamfunn. Det har altså skjedd et kulturløft i kirken. NKA mener at dette utgjør et potensiale for videre kunnskapsproduksjon: Er kulturkirkens vekst et uttrykk for kulturelle og religiøse endringsprosess der det er økende interesse for fenomener som appellerer til opplevelser og emosjoner, mens dogmatiske og ideologiske spørsmål blir nedtonet? Hva betyr en mulig estetisering av religionen for religionens plass i samfunnet? Det er også behov for å vinne mer kunnskap om hvilken betydning kirkene har som lokale kulturhus, og dermed om deres rolle i det å gjøre kunst og kultur tilgjengelig i mange lokalsamfunn.